

LLIURAMENT DE LES MEDALLES D'OR DE LA GENERALITAT ALS MHP

JORDI PUJOL I PASQUAL MARAGALL

Palau de la Generalitat, 11 de setembre de 2007

Molt Honorable President de la Generalitat,

Molt Honorable President del Parlament,

Molt Honorables senyors Jordi Pujol i Pasqual Maragall, Presidents
que han estat de la Generalitat de Catalunya,

Honorables Consellers,

Il·lustres Diputats,

Digníssimes autoritats,

Senyores i Senyors,

Amb l'atorgament de la Medalla d'Or de la Generalitat als Presidents
Pujol i Maragall homenatgem a les seves persones i alhora honorem a
la Institució que tan dignament han presidit.

La Generalitat, com a Institució màxima de la política de Catalunya, és també el lligam entre generacions de catalans que a cada etapa històrica han contribuït a la construcció material i espiritual del nostre país. Tenim, com a poble, unes arrels que penetren en una història secular i que ens ha donat en herència a tot nosaltres els bagatges cultural, econòmic i social treballats per les generacions passades. Alhora la generació present assumim la responsabilitat de construir un futur més enllà del nostre cicle vital ; un futur per als nostres fills per tal que en el marc del nostre poble puguin desenvolupar al màxim les seves potencialitats personals. Ésser conscients de pertànyer a un poble ens dóna una dimensió que transcendeix els nostres límits temporals. La responsabilitat cívica ens dóna l'autèntica projecció de persones. I això que val per a tots els pobles, per a totes les nacions del món, també val per a nosaltres, el poble català.

Els dos Presidents que avui honorem han contribuït decisivament a fer que la Generalitat sigui la institució que abraça a tots els ciutadans del nostre país. La Generalitat és l'indret on s'hi projecten les preocupacions, els problemes, els reptes, les esperances, els avenços dels catalans. Presidir la Generalitat de Catalunya significa encapçalar, representar i assumir aquestes inquietuds i esforços des de la lògica de la cohesió pròpia d'un poble, d'una comunitat humana.

La nostra institució té el seu fonament en segles llunyans. Però la Generalitat, d'ençà de la seva recuperació el 1931, ha estat presidida per una sèrie de personalitats que han deixat una profunda petjada en la memòria del nostre país. De fet, la dignitat d'una institució es guanya amb l'aportació personal dels qui en són responsables. Comença el President Macià obrint l'horitzó d'un reconeixement polític basat en els nostres drets nacionals; el President Companys vinculà el seu càrrec tan profundament a Catalunya que el va portar a esdevenir el president màrtir; el President Irla va haver de mantenir en les condicions més precàries imaginables la dignitat de la nostra institució a l'exili i ho va fer fins a quedar exhaust de les seves forces; i així va passar el relleu al President Tarradellas que donà exemple de fortalesa i continuïtat institucional amb la fermesa de la seva actitud; sobrevisqué a la dictadura, als adversaris de Catalunya i exigí, en la Transició, el restabliment de la Generalitat que ell va mantenir a l'exili. Així ho va haver de recollir el Decret-Llei 41/1977, de 29 de setembre, en el que s'afirma que la Generalitat és restablerta i és "la institució secular en la què el poble català ha vist el símbol i el reconeixement de la personalitat història". La Constitució estableix un nou ordenament jurídic de l'Estat però no pot

canviar els fets ni la història forjada d'homes fidels a Catalunya com tots ells.

Els dos Presidents que avui homenatgem formen part d'aquesta tradició de dignitat dels Presidents de Catalunya. Tots ells han projectat en la seva funció presidencial aquest compromís personal amb tota radicalitat, incondicionalitat, sense mediacions polítiques de cap mena. Entre la seva responsabilitat i Catalunya no s'hi interferien res ni ningú. Ho feren i ho han fet enmig de limitacions polítiques de tot ordre. Però la seva responsabilitat institucional i el seu compromís personal inalienable amb Catalunya han permès que avui tinguem aquest digne llegat de la Generalitat.

Presidir la Generalitat és exercir el poder que confereix l'Estatut ; és administrar competències i pressupostos. Sense l'exercici del poder no és possible governar, no és possible la democràcia. Exercir el poder és el que la societat exigeix als polítics. Però no n'hi ha prou amb el poder, i a Catalunya encara menys. Hi cal l'autoritat institucional; la credibilitat moral capaç de poder convocar els ciutadans i induir-los a actituds de creativitat i de responsabilitat

cívica, cultural, social, econòmica. La legitimitat del poder es renova a cada legislatura; l'autoritat moral es guanya cada dia. És per això que la Generalitat no és una administració més, mesurada exclusivament per l'import dels seus pressupostos o per les seves competències. Lògicament, la Generalitat primer ha de resoldre els problemes dels ciutadans; però no només això, ha d'oferir un projecte de convivència, de catalanitat, que doni autoestima als catalans de pertànyer a aquest nostre poble. Política és pedagogia diem sovint i és cert, però pedagogia és el testimoni personal que ha de donar el capdavanter en l'entrega als ideals d'aquest país.

El President Pujol i el president Maragall, són exemples, cada un a la seva manera, de defensar la preeminència de la Generalitat en tots els afers de Catalunya i dels catalans. Per això, ni que sigui breument, m'atreveixo a glosar alguns aspectes de les seves aportacions en l'exercici d'ambdues presidències. Obviaré dades biogràfiques i em centraré en el sentit del seu llegat.

President Pujol

La seva petjada política és de llarg abast, el de tota una generació, com correspon als seus 23 anys ininterromputs de presidència. No entendríem la seva personalitat política si no sabéssim veure en ell el fort lligam i la gran coherència entre l'actitud personal, el pensament intel·lectual i l'acció de govern. La seva és una actitud que supera l'estricta professionalitat d'un polític convencional de tàctiques i estratègies. La seva intencionalitat profunda és la d'arribar al "cor" de la gent, del poble i arribar-hi des de les seves conviccions nacionalistes, sense mistificar-les. El seu pensament és la recerca intel·lectual de les contradiccions de la societat que troba en la seva experiència vital i projectar la seva reflexió en el nacionalisme. Alguna vegada li havia recordat unes afirmacions del jove Cambó de l'any 1911; deia Cambó : "Política és intervenció; i la intervenció és fe. Sols l'home que té fe pot ser polític. I no n'hi ha prou en que tingui fe en si mateix; ha de tenir fe en el poble en el qual actua. Un polític que perdi la fe en el seu poble té el deure de retirar-se de tota acció política" (Francesc Cambó, "El catalanisme regeneracionista". La Magrana, Barcelona 1990).

Tenir fe en el propi poble significa vincular el compromís de la teva vida a la sort de la gent, a la sort del teu país. La trajectòria política només pot tenir aquest nord. La política es càlcul de possibilitats, però no és només això. És una actitud de servei al país que els ciutadans sabem discernir dels polítics per a donar o no donar credibilitat política.

Des de la seva joventut Pujol fou un militant nacionalista. I alhora fou dels primers pioners a comprendre la complexitat que anava adquirint la societat catalana que s'anava forjant els anys 50, 60 i 70. La seva obra escrita és testimoni de continuïtat de la reflexió política en la línia d'Almirall, Torres i Bages, Cambó, Campalans, Serra i Muret, Cardó, Vicenç i Vives i tants d'altres. La visió del seu nacionalisme és integral i integradora. Integral perquè entén que la motivació patriòtica de Catalunya genera responsabilitat, creativitat, civisme, estimació a la terra, a la cultura, a la llengua. Integradora perquè tal com ell va formular "és català qui viu i treballa a Catalunya i en vol ser"; perquè els qui venen a viure i a treballar a Catalunya fan aportacions positives que s'integren, s'han d'integrar, al bagatge comú de catalanitat de la mateixa manera que ells s'han d'integrar en aquest fil comú de catalanitat. Per això el seu nacionalisme, juntament amb el de molts altres, significà la superació de qualsevol

fractura social per raó de procedència, llengua o classe social, sense haver de renunciar, de mistificar o d'amagar res de la pròpia catalanitat. Ha estat tan sòlida i compartida per tot el catalanisme polític aquesta actitud que s'ha enfortit més cada vegada que els provocadors de torn han volgut generar enfrontaments entre catalans.

El 8 de maig de 1980, Jordi Pujol prenia possessió de la presidència de la Generalitat. Per la seva dedicació absoluta i pel fort ritme de treball es va proposar, dugué el missatge institucional de la Generalitat a tots els recons del país. Des de barris perifèrics i pobles petits, a convencions internacionals del màxim nivell. És present en tots els àmbits de la societat: "Tot el que passa a Catalunya concerneix a la Generalitat", és el seu aforisme preferit i practicat. No hi ha contradicció entre els problemes de les persones i els de la comunitat nacional. És més, en la seva interrelació queden reforçats els vincles de solidaritat entre una i altra.

El President Pujol ha estat un dels grans forjadors de la nostra presència internacional, de tal manera que ha quallat arreu el "model català" valorat com l'experiència política catalana que es fonamenta en reforçar el sentit de pertinença a un poble tot estimulant a les

actituds positives de projecció cultural, econòmica, social i cívica que
ahora reforcen la personalitat col·lectiva del país i evita la pèrdua o
dissolució de tots els seus potencials. Identitat i progrés es potencien
mútuament.

A Espanya, el President Pujol hi ha actuat amb criteris de possibilisme
i de fermesa. Ell sap que les grans fractures històriques no es poden
tancar amb immediatesa. Ell s'ha queixat amb amargor de com
polítics espanyols no han estat a l'alçada d'aquest planteig, s'han
amagat en el populisme fàcil de la demagògia falsa o en la tebior de
"l'anar passant com es pugui".

Com a President del Parlament que he estat, vull testimoniar la finesa
institucional del president Pujol envers les altres institucions
polítiques de Catalunya. Les institucions polítiques no són dels partits
o de les persones que guanyen les eleccions; són del poble. Els
partits han d'assumir la responsabilitat de govern quan els
correspongui. Però el sentit institucional és una permanent incitació a
posar-se al servei de la institució amb actituds constructives, perquè
són del poble.

D'una Catalunya que l'any 1980 es debatia entre el tercermundisme i l'europeïtat, entre la lluita de classes i el diàleg social i empresarial constructiu, entre els guetos urbanístics i les ciutats integradores, entre la fragmentació lingüística o la integració cultural, avui, tot i la crisi d'infraestructures actual, en general podem dir que el nostre és un país europeu, socialment convivencial, i econòmicament basat en la capacitat d'iniciativa de la nostra gent. Amb la col·laboració de totes les institucions polítiques de Catalunya: govern, parlament i ajuntaments, som un sol poble.

Gràcies President Pujol per fer de la Generalitat la vertebradora, la canalitzadora de les esperances del nostre país i per fer-la arribar a tots els recons de la nostra societat i així poder centrar al màxim la política de Catalunya en la responsabilitat de les institucions catalanes.

President Maragall

En prendre possessió del càrrec com a 127è President de la Generalitat, el 20 de desembre de 2003, Pasqual Maragall feia referència a la seva condició d'alcalde, que havia deixat sis anys abans amb aquestes paraules : "Vet aquí que un conseller en cap del

Consell de Cent de la ciutat de Barcelona, sis anys més tard, travessa la plaça St. Jaume,.... i entra al Palau de la Generalitat". Aquesta imatge serveix, tal vegada, per il·lustrar com d'interioritzada ha estat sempre la fortalesa institucional del nostre país en la personalitat política de Pasqual Maragall. En ell les referències a aquest fil de la nostra història que, de manera visible o invisible, sempre ha estat present, han estat constants en la seva trajectòria política. "Sóc hereu, diu el President Maragall, d'una llarga tradició i em sento responsable del llegat acumulat durant 150 anys pels homes i dones progressistes d'aquest país que han lluitat per Catalunya, pel seu progrés, per la justícia social i per la convivència". A Montblanc, el 14 de novembre de 2003, Maragall expressa el seus sentiments, la seva vivència íntima : "D'aleshores ençà he fet un itinerari personal i compartit que m'ha portat a amarar-me de Catalunya, dels anhels i els somnis de la nostra gent ; també dels seus temors i de les seves incerteses, però sobretot de la necessitat d'esperança i confiança" I continuava : "Vull expressar amb aquest gest la voluntat d'inserir el projecte de futur que represento en les arrels profundes de la nostra història.... Catalunya és una realitat consolidada amb l'esforç de generacions i generacions de catalans, amb aportacions permanents de gent vinguda d'arreu, amb la voluntat de ser un sol poble. Catalunya és la identitat trenada històricament pels catalans i les

catalanes i, a la vegada, Catalunya és un determini d'autogovern. Hi ha un fil conductor en la història de Catalunya : les seves institucions". Amb aquestes conviccions i sentiments que ens expressa, Pasqual Maragall, ens manifesta la seva íntima vinculació amb el nostre poble, el seu compromís profund amb la Catalunya de Macià, Companys, Irla, Tarradellas i Pujol. I també amb la del seu avi. Lliga perfectament els seus plantejaments renovadors amb la gran tradició de dignitat presidencial de la Generalitat de Catalunya.

Amb tots els avantatges i inconvenients que té l'excessiva simplificació, s'ha afirmat profusament que Pasqual Maragall haurà estat l'Alcalde dels Jocs i el President de l'Estatut. És això. Però és molt més que això. Jocs i Estatut han estat molt més que una cita esportiva i una llei orgànica el bloc constitucional. Han estat, amb totes les conseqüències, un somni, un horitzó i un objectiu compartits.

En el primer cas, els Jocs van servir per impulsar una transformació urbana sense precedents de la capital del nostre país; una mobilització d'energies i de recursos extraordinària. Una enorme participació ciutadana i una gran complicitat entre iniciativa privada, societat civil i iniciativa pública. Ens permeté la recuperació de la

nostra autoestima, la transformació i dignificació urbanística i una projecció exterior d'abast mundial que avui encara perdura amb una clara identitat.

El procés que l'impuls, el debat, l'aprovació i el desenvolupament de l'Estatut han posat en marxa té, avui dia, un final no escrit i l'envolten alguns elements d'incertesa. Però és indiscutible que, a més de suposar un notable avenç en el nostre autogovern, haurà servit per a revisar críticament el camí recorregut d'ençà de la Transició, per sacsejar tòpics i inèrcies, per provocar una sotragada entre el catalanisme polític i les forces polítiques espanyoles per tal de repensar l'arquitectura institucional de la complexitat d'Espanya.

Darrerament, mogut per un sentiment agredolç, Pasqual Maragall ha arribat a qüestionar-se sobre el sentit i el valor del procés de reforma estatutària; és un gest de sinceritat tan freqüent en ell com escàs en la classe política.

El secular problema de l'encaix de Catalunya i Espanya necessita, per avançar, el ple reconeixement de la nostra personalitat nacional i de la millora del nostre autogovern. El que Pasqual Maragall ha arribat a dubtar és si fou encertat el camí. Però mai no ha renunciat als

objectius polítics que l'empenyeren a iniciar-lo. Fou conscient que la conjuntura política que es donava a Catalunya i Espanya al 2004 era la millor que s'havia produït en 70 anys per a resoldre de manera propositiva i amistosa el vell problema d'Espanya. S'havia de provar i la història emetrà amb prou perspectiva un balanç més equilibrat dels resultats d'un procés encara no acabat que projecta llums i ombres.

“Catalunya, diu Maragall, ha de passar a ser un país d'actors, no un país d'espectadors. No un país de propietaris d'uns quants pams quadrats que van augmentant de preu sense fer pràcticament res”. És la Catalunya responsable, la dels Drets i Deures, la que potencia a aquells que assumeixen responsabilitats de futur, la Catalunya del patriotisme que és fill de la solidaritat, de la consciència cívica, el que fa augmentar l'autoestima per el nivell de qualitat humanitzadora de la nostra societat.

Gràcies President Maragall pel vostre impuls renovador, per la vostra entrega, per mantenir la dignitat institucional de la presidència de la Generalitat i per obrir perspectives que aixequin el nostre sostre d'autogovern.

* * * * *

Avui a Catalunya ens trobem en una cruïlla política on el mestratge dels nostres dos expresidents és plenament vigent i necessari. Una cruïlla que es manifesta en la divergència d'interpretacions. Uns diuen que ens trobem en una crisi de creixement. Altres hi veuen la mancança d'un objectiu nacional formulat amb fites realment possibilistes. I altres aixequen els ulls cap a horitzons llunyans. Cal, més que mai, que els nostres responsables polítics intentin compartir el diagnòstic sobre el moment actual amb la plena acceptació del pluralisme polític que sempre ha amarat el catalanisme. El catalanisme és fet de diverses sensibilitats socials i ideològiques on cada opció política s'hi identifica; però el catalanisme és també transversalitat i la transversalitat obliga els partits a situar la seva tàctica en el lloc que li correspon, que no és el primer lloc. No s'ha de propugnar la falsa contradicció entre pluralisme i transversalitat. Avui que els lideratges no tenen un perfil tan personalitzat, cal compartir la responsabilitat política, l'actitud d'obertura i de diàleg és imprescindible. Si cada força política formula com a última paraula del seu actuar la seva pròpia tàctica, el catalanisme queda fragmentat i devaluat. Precisament perquè no hi ha monopolis de catalanitat cal la generositat del diàleg. Permetin-me que formuli uns quants trets d'aquest mestratge dels presidents; ho formularé breument en cinc punts :

1.- Cal que la política i els polítics tornin a guanyar el prestigi que es mereixen. Un país sense polítics és un país que es mor; voldria indicar que en ell ja no hi ha espai en la consciència col·lectiva ni per poder avançar junts vers el bé comú. L'immens treball dels presidents Pujol i Maragall al front de la Generalitat ha estat un exemple de dignitat política. Tot i la divergència de maneres de ser, de pensar i d'estil, ells dos honoren a la política perquè han tramès a la població al seva credibilitat moral.

2.- La democràcia no és només confrontació política, el debat polític es necessari, però cada vegada hi ha més ciutadans no se senten identificats en la confrontació sistemàtica, fruit del partidisme que tan es reflecteix en els mitjans de comunicació. Ja he dit abans que les institucions polítiques són una permanent incitació a actituds constructives en la relació entre partits i l'horitzó és el bé de la gent i no només l'èxit del partit. On hi ha crisi de democràcia hi ha crisi de la funció del partits. El caràcter institucional dels nostres presidents referma la tradició política catalana de no reduir la política a l'enderrocament de l'adversari per tal d'obtenir el poder. Esdevenir instruments d'alternança política no vol dir divergir dels grans objectius nacionals.

3.- La complicitat de polítics i societat civil no s'exhaureix en el joc de pressions i de *lobbys*. El bé comú exigeix la visió de treballar en col·laboració i alhora, el bé comú legitima i potencia la iniciativa de la pròpia societat. En aquest sentit, la trajectòria política d'ambdós presidents ha estat diàfana: cal protegir i defensar el nostre gran patrimoni de societat civil amb la força de la credibilitat política i saber demanar-li l'assumpció de responsabilitats, en la perspectiva del bé a Catalunya. A la societat civil no se la pot instrumentalitzar políticament i ella mai pot substituir la funció dels polítics; en aquests cas en comptes de força indicaria la feblesa de tot un poble.

4.- El nostre patriotisme autèntic mira al futur, diuen els presidents. I el futur es juga amb l'educació. L'educació ha de ser la preocupació de pares i mestres, però també ha de ser-ho de tota la societat. Allò que construeixen les famílies i les escoles responsables que no ho destrueixin la pròpia societat. La societat no és només un mercat; és sobretot un trobament de persones. Per això el polítics hem d'assumir la nostra responsabilitat de defensar els nostres valors constituents i fonamentals de la nostra societat. Pujol i Maragall així ho han fet i continuen fent-ho.

5.- El nostre marc polític és Europa, i el nostre món és tot el món. I és en aquest marc que cal repensar la nostra projecció. Només perviuen els pobles i les cultures que tenen coses a dir a les altres. I Catalunya té un potencial extraordinari de projecció. Som més del que de vegades ens pensem. Representem el 15,9% de la població espanyola però representem el 29,1% de les exportacions de l'Estat i el 40,1% si comptem les de més valor afegit. No hem sabut arborar unes estructures econòmiques prou potents però gaudim d'una capil·laritat econòmica i de capacitat d'emprendre que és una fortalesa potser tant més gran que la grandesa de les pròpies institucions de poder econòmic. La nostra llengua és la setena d'Europa i la seva creativitat i difusió és del mateix ordre. Serveixin aquestes dues breus referències per indicar que la nostra realitat nacional té una riquesa suficient per reforçar la nostra autoestima i per dibuixar unes perspectives de futur prou potents i engrescadores. Ambdós presidents han excel·lit en l'afirmació de les nostres potencialitats en aquest marc d'uropeïtat i de globalització. Però a Espanya, ni el possibilisme de Pujol ni la invocació a la fraternitat de Maragall, han pogut inflexionar l'anticatalanisme. Aquest és el gran repte de la classe política catalana actual. No seria bo que la disparitat de diagnòstics comportés que cada força catalanista anés per la seva banda i es neutralitzessin entre elles per afany de

protagonisme. En aquest sentit han de fer un gran esforç per estar a l'alçada històrica de Catalunya.

La política no es el simple encadenament d'anècdotes i notícies ; és la petjada profunda que es deixa en els pobles. La política ha de ser filla d'opcions personals fonamentades en actituds responsables i generoses en la recerca d'accions guiades per el sentit ètic. La política no es pot basar, i menys en aquests moments, en les inèrcies i en el gregarisme d'eslògans elaborats per tècnics del màrqueting. Els nostres líders han d'assumir amb coratge els reptes que ens presenta la situació actual com ho han fet en els seus respectius mandants els nostres presidents que avui homenatgem.

Presidents Pujol i Maragall: gràcies per l'aportació històrica que han fet al nostre país, per la gran dignitat que han exercit en la responsabilitat de presidents de Catalunya i pel repte moral que el seu missatge significa per a tot el catalanisme polític d'avui. Que les generacions que els succeeixen i els succeiran sàpiguen agafar el seu testimoni i el sàpiguen adequar a les circumstàncies noves amb les actituds perennes d'humanitat, de qualitat política i de fidelitat a Catalunya. I això, vostès presidents ho saben, només es pot fer amb estimació a Catalunya i amb l'esforç i el coratge per tal d'obtenir la

credibilitat que es guanya dia a dia. Només així s'arriba al "cor" de la gent i només així s'enforteix la Generalitat tal com vostès ho han fet al llarg de les seves trajectòries presidencials.

Moltes gràcies.